Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

9. september 2021*

Eelotsusetaotlus – Ühine varjupaiga- ja täiendava kaitse poliitika – Direktiiv 2011/95/EL – Artikli 2 punkti j kolmas taane – Mõiste „pereliige“ – Täisealine isik, kes taotleb rahvusvahelist kaitset tema perekondliku sideme tõttu alaealisega, kes on täiendava kaitse juba saanud – „Alaealise“ staatuse hindamiseks asjakohane kuupäev

Kohtuasjas C-768/19,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Bundesverwaltungsgerichti (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim halduskohus) 15. augusti 2019. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 18. oktoobril 2019, menetluses

Bundesrepublik Deutschland

versus

SE,

menetluses osales:

Vertreter des Bundesinteresses beim Bundesverwaltungsgericht,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja president A. Prechal, kohtunikud N. Wahl, F. Biltgen, L. S. Rossi (ettekandja) ja J. Passer,

kohtujurist: G. Hogan,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– Bundesrepublik Deutschland, esindaja: A. Schumacher,

– Saksamaa valitsus, esindajad: J. Möller ja R. Kanitz,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

– Ungari valitsus, esindajad: K. Szíjjártó ja M. Z. Fehér,

– Euroopa Komisjon, esindajad: A. Azéma, M. Condou-Durande, K. Kaiser ja C. Ladenburger,

olles 25. märtsi 2021. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus puudutab seda, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiivi 2011/95/EL, mis käsitleb nõudeid, millele kolmandate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud peavad vastama, et kvalifitseeruda rahvusvahelise kaitse saajaks, ning nõudeid pagulaste või täiendava kaitse saamise kriteeriumidele vastavate isikute ühetaolisele seisundile ja antava kaitse sisule (ELT 2011, L 337, lk 9), artikli 2 punkti j tõlgendamist.

2 Taotlus on esitatud kohtuvaidluses, mille pooled on Afganistani kodanik SE ja Bundesrepublik Deutschland (Saksamaa Liitvabariik) ning mis puudutab Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Saksamaa Liitvabariigi rände- ja pagulasamet) otsust keelduda SE-le pagulasseisundi või täiendava kaitse seisundi andmisest tema pojaga perekonna taasühinemiseks.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Direktiiv 2011/95/EÜ

3 Direktiivi 2011/95 põhjendustes 12, 16, 18, 19 ja 38 on märgitud:

„(12) Käesoleva direktiivi põhieesmärk on tagada ühelt poolt, et liikmesriigid kohaldavad ühiseid kriteeriume nende isikute tuvastamiseks, kellel on tõeline vajadus rahvusvahelise kaitse järele, ja teiselt poolt, et kõnealustele isikutele on kõigis liikmesriikides kättesaadavad minimaalsed hüved.

[…]

(16) Käesolevas direktiivis austatakse põhiõigusi ning järgitakse iseäranis Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid. Eelkõige püütakse käesoleva direktiiviga tagada varjupaigataotlejate ja nendega kaasas olevate pereliikmete inimväärikuse ja varjupaigaõiguse austamine ning edendada kõnealuse harta artiklite 1, 7, 11, 14, 15, 16, 18, 21, 24, 34 ja 35 kohaldamist ja seetõttu tuleks sellest lähtuda ka direktiivi rakendamisel.

[…]

(18) Vastavalt [20. novembril 1989 New Yorgis sõlmitud (*United Nations Treaty Series*, 1577. kd, lk 3)] ÜRO lapse õiguste konventsioonile peaksid liikmesriigid käesoleva direktiivi rakendamisel silmas pidama eelkõige lapse huve. Lapse huvide hindamisel peaksid liikmesriigid eeskätt võtma nõuetekohaselt arvesse perekonna ühtsuse, alaealise heaolu ja sotsiaalse arengu, turvalisuse ja ohutuse kaalutlusi ning alaealise arvamust vastavalt tema vanusele ja küpsusele.

(19) Pereliikme määratlust tuleb laiendada, et võtta arvesse erinevaid ülalpidamisega seotud olukordi ja pöörata erilist tähelepanu lapse huvidele.

[…]

(38) Kui otsustatakse käesolevas direktiivis käsitletavate hüvede saamise õigust, peaksid liikmesriigid võtma nõuetekohaselt arvesse lapse huve ning samuti konkreetseid asjaolusid, mis on seotud rahvusvahelise kaitse saaja selliste lähisugulaste ülalpidamisega, kes juba viibivad liikmesriigis ning kes ei ole tema pereliikmed. […]“.

4 Direktiivi artiklis 2 „Mõisted“ on ette nähtud:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

[…]

j) „pereliikmed“ – järgmised rahvusvahelise kaitse saaja pereliikmed, kes viibivad seoses rahvusvahelise kaitse taotlusega samas liikmesriigis, eeldusel et perekond oli juba olemas päritoluriigis:

[…]

– asjaomase liikmesriigi õiguse või tava kohaselt rahvusvahelise kaitse saaja eest vastutav isa, ema või mõni teine täisealine isik, kui kõnealuse kaitse saaja on alaealine ja ei ole abielus;

k) „alaealine“ – alla 18aastane kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik;

[…]“.

5 Direktiivi artiklis 3 „Soodsamad normid“ on sätestatud:

„Liikmesriigid võivad kehtestada või säilitada soodsamaid norme, et otsustada, kes kvalifitseerub pagulaseks või täiendava kaitse saamise kriteeriumidele vastavaks isikuks, ning et määrata kindlaks rahvusvahelise kaitse sisu, kui need normid on kooskõlas käesoleva direktiiviga.“

6 Sama direktiivi artikli 20 lõigetes 2 ja 5 on ette nähtud:

„2. Käesolevat peatükki kohaldatakse nii pagulaste kui ka täiendava kaitse saamise kriteeriumidele vastavate isikute suhtes, kui ei ole märgitud teisiti.

[…]

5. Liikmesriigid peavad käesoleva peatüki alaealistega seotud sätteid kohaldades silmas eelkõige lapse huve.“

7 Direktiivi 2011/95 artikkel 23 „Perekonna ühtsuse säilitamine“ sätestab:

„1. Liikmesriigid tagavad võimaluse perekonna ühtsuse säilitamiseks.

2. Liikmesriigid tagavad rahvusvahelise kaitse saaja pereliikmetele, kes individuaalselt ei kvalifitseeru sellisele kaitsele, õiguse nõuda artiklites 24–35 osutatud hüvesid siseriikliku korra kohaselt ja niivõrd, kuivõrd see on kooskõlas pereliikme isikliku õigusliku seisundiga.

3. Lõikeid 1 ja 2 ei kohaldata, kui pereliikme suhtes on välistatud või välistataks rahvusvaheline kaitse vastavalt III ja V peatükile.

[…]“.

8 Selle direktiivi artikli 24 lõige 2 on sõnastatud nii:

„Liikmesriigid annavad täiendava kaitse seisundi saajatele ja nende pereliikmetele niipea kui võimalik pärast rahvusvahelise kaitse andmist välja uuendatava elamisloa, mis peab kehtima vähemalt ühe aasta ning uuendamise korral vähemalt kaks aastat, kui seda ei välista riigi julgeoleku või avaliku korraga seotud kaalukad põhjused.“

Direktiiv 2013/32/EL

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiivi 2013/32/EL rahvusvahelise kaitse seisundi andmise ja äravõtmise menetluse ühiste nõuete kohta (ELT 2013, L 180, lk 60) artiklis 6 „Juurdepääs menetlusele“ on märgitud:

„1. Kui isik esitab rahvusvahelise kaitse taotluse asutusele, kellel on siseriikliku õiguse kohane pädevus registreerida selliseid taotlusi, registreeritakse taotlus hiljemalt kolme tööpäeva möödumisel taotluse esitamisest.

Kui rahvusvahelise kaitse taotlus esitatakse muudele asutustele, kes tõenäoliselt võivad selliseid taotlusi saada, ent kellel puudub siseriikliku õiguse kohane pädevus selliseid taotlusi registreerida, tagavad liikmesriigid, et registreerimine toimub hiljemalt kuue tööpäeva möödumisel taotluse esitamisest.

Liikmesriigid tagavad, et muudel asutustel, kes tõenäoliselt võivad rahvusvahelise kaitse taotlusi saada, näiteks politseil, piirivalvel, sisserändeasutustel ja kinnipidamisasutuste töötajatel on asjakohane teave ning nende töötajad saavad oma tööülesannetele ja kohustustele vastavat vajalikul tasemel koolitust ning juhiseid taotlejate teavitamiseks, kuhu ja kuidas saab rahvusvahelise kaitse taotlusi esitada.

2. Liikmesriigid tagavad, et rahvusvahelise kaitse taotluse esitanud isikul on tegelik võimalus esitada see võimalikult kiiresti. Kui taotleja taotlust ei esita, võivad liikmesriigid vastavalt kohaldada artiklit 28.

3. Ilma et see piiraks lõike 2 kohaldamist, võivad liikmesriigid nõuda rahvusvahelise kaitse taotluse esitamist isiklikult ja/või kindlaksmääratud kohas.

4. Ilma et see piiraks lõike 3 kohaldamist, loetakse rahvusvahelise kaitse taotlus esitatuks, kui asjaomase liikmesriigi pädevad asutused on saanud taotleja esitatud vormi või, kui see on ette nähtud siseriikliku õigusega, ametliku aruande.

[…]“.

Saksa õigus

9 Direktiiv 2011/95 võeti Saksa õigusesse üle varjupaigaseadusega (Asylgesetz) (*BGBl.* 2008 I, lk 1798) (edaspidi „AsylG“).

10 AsylG eristab mitteametlikku varjupaigataotlemist (AsylG § 13 lõige 1) ja ametlike varjupaigataotluste esitamist (AsylG § 14 lõige 1).

11 AsylG § 13 lõige 1 näeb ette:

„Varjupaika on taotletud siis, kui välismaalase kirjalikult, suuliselt või muul viisil avaldatud tahtest nähtub, et ta otsib Saksamaa Liitvabariigi territooriumil kaitset poliitilise tagakiusamise eest või taotleb kaitset väljasaatmise või sunniviisilise tagasisaatmise eest riiki, kus teda ähvardab tagakiusamine § 3 lõike 1 või suur kahju § 4 lõike 1 tähenduses.“

12 AsylG § 14 lõige 1 sätestab:

„Varjupaigataotlus tuleb esitada Saksamaa Liitvabariigi rände- ja pagulasameti büroole, kes tegutseb välismaalaste vastuvõtuks pädeva vastuvõtukeskuse juures. […]“.

13 AsylG §-s 26 on märgitud:

„[…]

(2) Varjupaigasaaja lapsele, kes on varjupaigataotluse esitamise kuupäeval alaealine ja vallaline, antakse taotluse korral varjupaigaõigus, kui välismaalasele varjupaigaõiguse andmine on muutunud vaidlustamatuks ning seda õigust ei saa tühistada ega tagasi võtta.

(3) Alaealise vallalise varjupaigasaaja vanematele või mõnele teisele täisealisele isikule direktiivi [2011/95] artikli 2 punkti j tähenduses antakse taotluse korral varjupaigaõigus, kui

1. varjupaigasaajale varjupaigaõiguse andmine on muutunud vaidlustamatuks;

2. perekond direktiivi [2011/95] artikli 2 punkti j tähenduses oli riigis, kus varjupaigasaajat poliitiliselt taga kiusatakse, juba olemas;

3. nad sisenesid riiki enne varjupaigaõiguse andmist või esitasid varjupaigataotluse viivitamata pärast riiki sisenemist;

4. varjupaigasaaja varjupaigaõigust ei saa tühistada ega tagasi võtta ja

5. neil on varjupaigasaaja isikuhooldusõigus.

Alaealise varjupaigasaaja vallaliste õdede-vendade suhtes, kes olid oma varjupaigataotluse esitamise kuupäeval alaealised, kehtivad esimese lause punktid 1–4 *mutatis mutandis*.

[…]

(5) Rahvusvahelise kaitse saanud isikute pereliikmete suhtes lõigete 1–3 tähenduses kohaldatakse lõikeid 1–4 *mutatis mutandis*. Varjupaigaõiguse asendab pagulasseisund või täiendav kaitse. Rahvusvahelise kaitse saanud isikute pereliikmetele ei anta täiendavat kaitset, kui esineb § 4 lõikes 2 sätestatud välistamise alus.“

14 AsylG § 77 lõige 1 on sõnastatud järgmiselt:

„Selle seaduse kohaldamise üle toimuvates kohtumenetlustes lähtub kohus faktilisest ja õiguslikust olukorrast, mis valitses viimase kohtuistungi toimumise ajal; kui otsuse tegemisele ei eelnenud kohtuistungit, on määrava tähtsusega otsuse tegemise kuupäev. […]“.

Põhikohtuasja asjaolud ja eelotsuse küsimused

15 Euroopa Kohtu käsutuses olevast toimikust nähtub, et põhikohtuasja kaebaja 20. aprillil 1998 sündinud poeg saabus Saksamaale 2012. aastal ja esitas seal sama aasta 21. augustil varjupaigataotluse. 13. mail 2016, kui laps oli juba 18aastaseks saanud, lükkas Saksamaa Liitvabariigi rände- ja pagulasamet tema varjupaigataotluse tagasi, kuid andis talle täiendava kaitse seisundi.

16 Põhikohtuasja kaebaja saabus Saksamaale 2016. aasta jaanuaris. Järgmisel kuul taotles ta varjupaika ja sama aasta 21. aprillil esitas ta ametlikult rahvusvahelise kaitse taotluse. Saksamaa Liitvabariigi rände- ja pagulasamet jättis põhikohtuasja kaebaja varjupaigataotluse rahuldamata, keeldus talle nii pagulasseisundi kui ka täiendava kaitse seisundi andmisest ja tuvastas tema teise riiki välja või tagasi saatmist välistavate põhjuste puudumise.

17 Verwaltungsgericht (halduskohus, Saksamaa) rahuldas 23. mai 2018. aasta otsusega põhikohtuasja kaebaja esitatud kaebuse Saksamaa Liitvabariigi rände- ja pagulasameti otsuse peale, kohustades Saksamaa Liitvabariiki andma talle kui täiendava kaitse saanud vallalise alaealise lapse vanemale täiendava kaitse seisundi AsylG § 26 lõike 3 esimese lause ja lõike 5 alusel. See kohus leidis, et põhikohtuasja kaebaja poeg oli alaealine selle hindamiseks asjakohasel, nimelt varjupaigataotluse esitamise kuupäeval. Sellega seoses otsustas nimetatud kohus, et ajahetke, mil varjupaigataotleja taotleb Saksamaal esimest korda varjupaika ja mil pädev asutus sellest teada saab, tuleb käsitada varjupaigataotluse esitamise ajahetkena.

18 Saksamaa Liitvabariik esitas selle otsuse peale kassatsioonkaebuse Bundesverwaltungsgerichtile (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim halduskohus), heites ette AsylG § 26 lõike 3 esimese lause rikkumist. Ta väidab, et AsylG § 77 lõike 1 kohaselt peab otsus põhikohtuasja kaebaja varjupaigataotluse kohta põhinema asjas korraldatud viimase kohtuistungi ajal esineval faktilisel ja õiguslikul olukorral või, juhul kui otsus tehakse eelneva kohtuistungita, otsuse tegemise ajal esineval faktilisel ja õiguslikul olukorral. Kuna põhikohtuasja kaebaja poeg ei ole selles sättes määratletud asjakohasel kuupäeval enam alaealine, ei saa põhikohtuasja hageja tugineda AsylG § 26 lõikele 3, mis viitab direktiivi 2011/95 artikli 2 punktile j. Selle artikli 2 punkti j kohane õigus saaks lapsevanematele tekkida ainult tulenevalt lapsest, kes oli veel alaealine, kui pädev asutus talle täiendava kaitse seisundi andis. Seda järeldust toetab ka AsylG § 26 lõike 3 eesmärk, mis seisneb alaealiste huvide kaitsmises – eesmärk, mille ese langeb pärast viimaste täisealiseks saamist ära. Isegi kui alaealise vanematele varjupaigaõiguse andmise tingimuste täidetuse hindamisel tuleb lähtuda asjaomase vanema varjupaigataotluse esitamise kuupäevast, tuleks igal juhul arvesse võtta kuupäeva, mil ta esitas AsylG § 14 kohase ametliku varjupaigataotluse, mitte kuupäeva, mil ta esimest korda AsylG § 13 tähenduses mitteametlikult varjupaika taotles.

19 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et põhikohtuasja kaebaja kui rahvusvahelise kaitse saanud isiku pereliikme täiendava kaitse taotlus tuleks rahuldada, kui tema poeg oleks olnud asjaolude hindamiseks asjakohasel ajal direktiivi 2011/95 artikli 2 punkti k tähenduses „alaealine“ ja kui ta oleks tema eest sel ajal hoolt kandnud. Direktiivi 2011/95/EL artikli 2 punkti j kolmanda taande kohaselt kuulub rahvusvahelise kaitse saanud isiku – kui ta on alaealine ega ole abielus – „pereliikmete“ hulka muu hulgas tema isa, kui viimane viibib seoses rahvusvahelise kaitse taotlusega samas liikmesriigis ja kui perekond oli juba päritoluriigis olemas. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul ei võimalda nimetatud sätte sõnastus aga lõplikult kindlaks määrata kuupäeva, millest tuleb lähtuda selle hindamisel, kas õigustatud isik on alaealine, ja kui ta seda on, siis kas selle alaealise isa staatus pereliikmena sama sätte tähenduses säilib ka pärast seda, kui õigustatud isik on täisealiseks saanud.

20 Selle kuupäeva kindlaksmääramise kohta märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et Euroopa Kohus kinnitas kohtuasjas, milles tehti 12. aprilli 2018. aasta kohtuotsus A ja S (C-550/16, EU:C:2018:248), et riigisisesed õigusnormid, mis seavad perekonna taasühinemise õiguse sõltuvusse hetkest, mil pädev riigisisene asutus võtab ametlikult vastu otsuse tunnustada asjaomast isikut pagulasena, võivad jätta selle õiguse kasutamise võimalusest ilma suure osa nendest pagulastest, kes esitasid rahvusvahelise kaitse taotluse alaealisena. Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab siiski, et Euroopa Kohtu arutluskäik selles kohtuasjas ei ole käesoleval juhul kohaldatav, sest erinevalt nimetatud kohtuasjast ei ole põhikohtuasja kaebaja lapsel mitte varjupaigaõigus, vaid täiendava kaitse seisund, mille andmine sõltub erinevalt pagulasseisundist ametlikust otsusest.

21 Lisaks võib sellega seoses tekkida ka küsimus, kas rahvusvahelise kaitse taotluse esitamise ajahetke kindlaks tehes tuleb silmas pidada hetke, mil mitteametlikult varjupaika taotleti, või hetke, mil varjupaigataotlus nõuetekohaselt esitati.

22 Lisaks väljendab eelotsusetaotluse esitanud kohus kahtlust selles, kui oluline on lapse ja asjaomase vanema perekonnaelu tegelik jätkumine Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artikli 7 tähenduses vastuvõtvas liikmesriigis ja varasema perekonnaelu olemasolu päritoluriigis ning kas põhikohtuasja kaebaja kavatses vastuvõtvas liikmesriigis oma vanemlikku vastutust tegelikult teostada.

23 Lõpuks küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus, kas varjupaigataotleja staatus pereliikmena direktiivi 2011/95 artikli 2 punkti j kolmanda taande tähenduses lõpeb täiendava kaitse saaja täisealiseks saamisega, kuivõrd see staatus näib olevat seotud piiratud ajaga, mil täiendava kaitse saaja on alaealine.

24 Neil asjaoludel otsustas Bundesverwaltungsgericht (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim halduskohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas varjupaigataotleja puhul, kes on enne seda, kui tema laps, kellega tal oli päritoluriigis olemas perekond, sai täisealiseks ja kellele oli enne täisealiseks saamist esitatud kaitsetaotluse alusel antud pärast täisealiseks saamist täiendava kaitse seisund (edaspidi „täiendava kaitse saaja“), sisenenud täiendava kaitse saaja vastu võtnud liikmesriiki ja seal samuti esitanud rahvusvahelise kaitse taotluse (edaspidi „varjupaigataotleja“), tuleb juhul, kui kohaldatakse riigisisest õigusnormi, mis viitab seoses täiendava kaitse saajast tuleneva õigusega saada täiendavat kaitset direktiivi [2011/95] artikli 2 punktile j, vastamisel küsimusele, kas täiendava

kaitse saaja on „alaealine“ direktiivi [2011/95] artikli 2 punkti j kolmanda taande tähenduses, lähtuda kuupäevast, mil tehti otsus varjupaigataotleja varjupaigataotluse kohta, või varasemast kuupäevast, näiteks kuupäevast, mil
a) täiendava kaitse saajale anti täiendava kaitse seisund,
b) varjupaigataotleja esitas varjupaigataotluse,
c) varjupaigataotleja sisenes vastuvõtvasse liikmesriiki või
d) täiendava kaitse saaja esitas varjupaigataotluse?

2. Juhul
a) kui aluseks tuleb võtta taotluse esitamise kuupäev:

kas sellega seoses tuleb lähtuda kirjalikult, suuliselt või muul viisil esitatud kaitsetaotlusest, mis on liikmesriigi asutusele, kelle pädevuses on varjupaigataotluse kohta otsuse tegemine, teatavaks saanud (varjupaigataotlemine), või ametlikust rahvusvahelise kaitse taotlusest?
b) Kui aluseks tuleb võtta varjupaigataotleja riiki sisenemise kuupäev või kuupäev, mil ta varjupaika taotleb:

kas seejuures omab tähtsust see, et sel kuupäeval ei olnud kaitsetaotluse kohta, mille esitas taotleja, kellele hilisemal kuupäeval anti täiendava kaitse seisund, veel otsust tehtud?

3. a) Millistel tingimustel oleks esimeses küsimuses kirjeldatud olukorras varjupaigataotleja puhul tegemist „pereliikmega“ (direktiivi [2011/95] artikli 2 punkt j), kes viibib „seoses rahvusvahelise kaitse taotlusega samas liikmesriigis“, kus viibib isik, kellele on antud rahvusvahelise kaitse seisund ja kellega tal „oli [perekond] juba olemas päritoluriigis“? Kas see eeldab eelkõige seda, et täiendava kaitse saaja ja varjupaigataotleja perekonnaelu põhiõiguste harta artikli 7 tähenduses jätkub vastuvõtvas liikmesriigis, või piisab siinjuures pelgalt sellest, et täiendava kaitse saaja ja varjupaigataotleja viibivad samal ajal vastuvõtvas liikmesriigis? Kas vanem on pereliige ka siis, kui riiki sisenemine ei järginud konkreetse juhtumi asjaoludel eesmärki võtta tegelik vastutus direktiivi [2011/95] artikli 2 punkti j kolmanda taande tähenduses isiku eest, kellele on antud rahvusvaheline kaitse ja kes on veel alaealine ega ole abielus?
b) Juhul kui kolmanda küsimuse punktile a tuleb vastata nii, et täiendava kaitse saaja ja varjupaigataotleja perekonnaelu põhiõiguste harta artikli 7 tähenduses peab olema vastuvõtvas liikmesriigis jätkunud, siis kas on tähtis see, mis hetkel perekonnaelu jätkus? Kas sellega seoses tuleb eelkõige lähtuda sellest, kas perekonnaelu jätkus ette nähtud ajavahemiku jooksul pärast varjupaigataotleja riiki sisenemist, siis, kui varjupaigataotleja varjupaigataotluse esitas, või sel ajal, mil täiendava kaitse saaja oli veel alaealine?

4. Kas varjupaigataotleja staatus pereliikmena direktiivi [2011/95] artikli 2 punkti j kolmanda taande tähenduses lõpeb täiendava kaitse saaja täisealiseks saamisega, mistõttu langeb ära vastutus isiku eest, kes on alaealine ega ole abielus? Juhul kui sellele küsimusele tuleb vastata eitavalt: kas pereliikme staatus (ja sellega seotud õigused) jätkub (jätkuvad) pärast seda kuupäeva ilma ajalise piiranguta või lõpevad need pärast teatud (kui jah, siis millist?) ajavahemikku või teatud sündmuste (kui jah, siis milliste?) saabumisel?“

Menetlus Euroopa Kohtus

25 Euroopa Kohtu presidendi 26. mai 2020. aasta otsusega peatati menetlus käesolevas kohtuasjas Euroopa Kohtu kodukorra artikli 55 lõike 1 punkti b alusel kuni otsuse tegemiseni kohtuasjades C-133/19, C-136/19 ja C-137/19, État belge (perekonna taasühinemine – alaealine). 16. juuli

2020. aasta kohtuotsus État belge (perekonna taasühinemine – alaealine) (C-133/19, C-136/19 ja C-137/19, EU:C:2020:577) tehti käesolevas menetluses eelotsusetaotluse esitanud kohtule teatavaks, et selgitada välja, kas ta soovib jääda oma eelotsusetaotluse juurde. Eelotsusetaotluse esitanud kohus teatas Euroopa Kohtule 19. augusti 2020. aasta kohtumääruses, mis jõudis Euroopa Kohtu kantseleisse 26. augustil 2020, et ta soovib oma eelotsusetaotluse juurde jääda. Seetõttu jätkati Euroopa Kohtu presidendi 28. augusti 2020. aasta otsusega käesolevat menetlust.

26 Euroopa Kohtu 10. novembri 2020. aasta otsusega paluti Saksamaa valitsusel selgitada erinevust, mis esineb Saksa õiguses AsylG § 13 lõike 1 tähenduses mitteametliku varjupaigataotlemise ja sama seaduse § 14 lõike 1 tähenduses ametliku varjupaigataotluse esitamise vahel, eelkõige menetluse, tähtaegade ja tingimuste osas. Saksamaa valitsus vastas sellele küsimusele 14. detsembril 2020.

27 10. novembril 2020. aastal paluti põhikohtuasja pooltel ja teistel huvitatud isikutel vastavalt Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artiklile 23 kommenteerida võimalikke tagajärgi, mis tulenevad 16. juuli 2020. aasta kohtuotsusest État belge (perekonna taasühinemine – alaealine) (C-133/19, C-136/19 ja C-137/19, EU:C:2020:577), et vastata eelkõige esimesele küsimusele. Ungari valitsus ja Euroopa Komisjon esitasid selle kohta oma seisukohad.

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene ja teine küsimus

28 Oma esimese ja teise küsimusega, mida tuleb analüüsida koos, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, milline on olukorras, kus varjupaigataotleja, kes on saabunud vastuvõtvasse liikmesriiki, kus on tema alaealine laps, kes ei ole abielus, ja kes soovib selle lapse täiendava kaitse seisundist tulenevalt saada varjupaigaõigust riigisisese õiguse alusel, mis annab niisuguse õiguse direktiivi 2011/95 artikli 2 punkti j kolmanda taande kohaldamisalasse kuuluvatele isikutele, asjakohane kuupäev tuvastamaks, kas rahvusvahelise kaitse saaja on selle sätte mõttes „alaealine“, et otsustada selle varjupaigataotleja esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse üle.

29 Eelkõige soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas lähtuda tuleb hetkest, mil tehakse otsus varjupaigataotleja esitatud varjupaigataotluse kohta, või mõnest varasemast ajahetkest.

30 Sellele küsimusele vastamiseks tuleb meenutada, et ELTL artikli 78 lõike 2 punkti b alusel vastu võetud direktiivi 2011/95 eesmärk on eelkõige luua ühetaoline täiendava kaitse süsteem. Selles osas nähtub direktiivi põhjendusest 12, et üks direktiivi põhieesmärke on tagada, et kõik liikmesriigid kohaldavad ühiseid kriteeriume nende isikute tuvastamiseks, kellel on tõeline vajadus rahvusvahelise kaitse järele (23. mai 2019. aasta kohtuotsus Bilali (C-720/17, EU:C:2019:448, punkt 35 ja seal viidatud kohtupraktika).

31 Selles küsimuses kohustavad sama direktiivi artikli 23 lõiked 1 ja 2 liikmesriike tagama rahvusvahelise kaitse saaja pereliikmetele, kes individuaalselt sellisele kaitsele ei kvalifitseeru, õiguse nõuda artiklites 24–35 osutatud hüvesid riigisisese korra kohaselt ja niivõrd, kuivõrd see on kooskõlas pereliikme isikliku õigusliku seisundiga.

32 Rahvusvahelise kaitse saaja pereliikmete hulka, kes viibivad seoses rahvusvahelise kaitse taotlusega samas liikmesriigis ja eeldusel, et perekond oli olemas juba päritoluriigis, kuuluvad vastavalt direktiivi 2011/95 artikli 2 punkti j kolmandale taandele selle kaitsesaaja isa, ema või mõni teine tema eest asjaomase liikmesriigi õiguse või tava alusel vastutav täisealine isik, kui see kaitsesaaja on alaealine ega ole abielus.

33 Sellega seoses tuleb märkida, et kuigi direktiivi 2011/95 artikli 2 punktis k on sätestatud, et alaealine peab olema alla 18aastane, ei täpsusta see säte ajahetke, millest lähtudes tuleb hinnata, kas see tingimus on täidetud, ega viita selles osas ka liikmesriikide õigusele.

34 Neil asjaoludel ei saa asuda seisukohale, et liidu seadusandja on andnud liikmesriikidele kaalutlusruumi selle hetke kindlaksmääramisel, millest lähtudes tuleb hinnata, kas rahvusvahelise kaitse saaja on „alaealine“ direktiivi 2011/95 artikli 2 punkti j kolmanda taande tähenduses.

35 Nimelt tuleb meenutada, et kooskõlas nii liidu õiguse ühetaolise kohaldamise nõudega kui ka võrdse kohtlemise põhimõttega seotud nõuetega tuleb liidu õigusnormi, milles ei ole õigusnormi tähenduse ja ulatuse kindlaksmääramiseks sõnaselgelt viidatud liikmesriikide õigusele, tavaliselt kogu Euroopa Liidus tõlgendada autonoomselt ja ühetaoliselt ning seejuures tuleb eelkõige arvesse võtta sätte konteksti ja asjaomaste õigusnormide eesmärki (16. juuli 2020. aasta kohtuotsus État belge (perekonna taasühinemine – alaealine), C-133/19, C-136/19 ja C-137/19, EU:C:2020:577, punkt 30 ja seal viidatud kohtupraktika).

36 Lisaks sellele austatakse direktiivi 2011/95 põhjenduse 16 kohaselt põhiõigusi ja hartas tunnustatud põhimõtteid ning püütakse edendada eelkõige harta artiklite 7 ja 24 kohaldamist.

37 Eeskätt harta artiklis 7, mis sisaldab õigusi, mis vastavad Roomas 4. novembril 1950 allkirjastatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artikli 8 lõikega 1 tagatud õigustele, on tunnustatud õigust era- ja perekonnaelu austamisele. Väljakujunenud praktika kohaselt tuleb harta artiklit 7 tõlgendada koostoimes kohustusega seada esikohale lapse parimad huvid, mida tunnustab harta artikli 24 lõige 2, ja arvestades lapse vajadust säilitada regulaarsed isiklikud suhted oma mõlema vanemaga, mis on leidnud väljenduse sama artikli lõikes 3 (16. juuli 2020. aasta kohtuotsus État belge (perekonna taasühinemine – alaealine), C-133/19, C-136/19 ja C-137/19, EU:C:2020:577, punkt 34 ja seal viidatud kohtupraktika).

38 Sellest järeldub, et direktiivi 2011/95 sätteid tuleb tõlgendada ja kohaldada eelkõige harta artikli 7 ja artikli 24 lõigete 2 ja 3 kontekstis, nagu nähtub ka selle direktiivi põhjendustest 18, 19 ja 38 ning artikli 20 lõikest 5, mille kohaselt tuleb liikmesriikidel seda direktiivi kohaldades pidada silmas eelkõige lapse parimaid huve, mille hindamisel tuleb neil arvesse võtta eeskätt perekonna ühtsuse põhimõtet ning alaealise heaolu ja sotsiaalset arengut.

39 Tuleb aga märkida, et kui, nagu paneb ette ka Saksamaa valitsus, võtta kuupäevana, millest lähtudes tuleb hinnata, kas rahvusvahelise kaitse saaja on „alaealine“ direktiivi 2011/95 artikli 2 punkti j kolmanda taande tähenduses, arvesse see kuupäev, mil liikmesriigi pädev asutus teeb otsuse varjupaigataotluse üle, mille esitas asjaomane vanem, kes soovib saada täiendavat kaitset tulenevalt oma lapse täiendava kaitse seisundist, siis ei oleks see kooskõlas ei direktiivi eesmärkidega ega nõuetega, mis tulenevad harta artiklist 7, mis sätestab perekonnaelu soodustamise, ning harta artikli 24 lõikest 2, mis näeb ette, et kõikides lastega seotud toimingutes, sealhulgas liikmesriikide toimingutes selle direktiivi kohaldamisel, tuleb esikohale

seada lapse parimad huvid (vt analoogia alusel 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus État belge (perekonna taasühinemine – alaealine), (C-133/19, C-136/19 ja C-137/19, EU:C:2020:577, punkt 36).

40 Nimelt ei julgustaks see liikmesriikide pädevaid asutusi ja kohtuid menetlema alaealiste laste vanemate esitatud taotlusi eelisjärjekorras ja kiireloomulistena, et võtta arvesse nende alaealiste haavatavust, ning nad võivad seega tegutseda viisil, mis seab ohtu nii vanema õiguse elada perekonnaelu oma lapsega kui ka viimase õiguse perekonnaelule pereliikmega (vt analoogia alusel 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus État belge (perekonna taasühinemine – alaealine laps), C-133/19, C-136/19 ja C-137/19, EU:C:2020:577, punkt 37 ja seal viidatud kohtupraktika).

41 Lisaks ei võimaldaks niisugune tõlgendus võrdse kohtlemise põhimõtte ja õiguskindluse põhimõtte kohaselt tagada, et kõiki taotlejaid, kes on samal ajal samasuguses olukorras, koheldakse ühtemoodi ja ettenähtavalt, kuna see tõlgendus viiks selleni, et rahvusvahelise kaitse taotluse rahuldamine sõltuks peamiselt liikmesriikide haldusasutuste või kohtutega seotud asjaoludest, eelkõige sellest, kui kiiresti või aeglaselt taotlust menetletakse või tehakse otsus taotluse rahuldamata jätmise otsuse peale esitatud kaebuse kohta, mitte aga asjaoludest, mis on seotud varjupaigataotlejaga (vt analoogia alusel 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus État belge (perekonna taasühinemine – alaealine), C-133/19, C-136/19 ja C-137/19, EU:C:2020:577, punkt 42 ja seal viidatud kohtupraktika).

42 Neil asjaoludel tuleb asuda seisukohale, nagu märkis sisuliselt kohtujurist oma ettepaneku punktides 73 ja 74, et kui varjupaigataotleja on saabunud vastuvõtvasse liikmesriiki, kus on tema alaealine laps, kes ei ole abielus, ja ta soovib saada tulenevalt selle lapse täiendava kaitse seisundist õigust direktiivi 2011/95 artiklites 24–35 osutatud hüvedele ja vajaduse korral varjupaigaõigust, kui riigisisene õigus seda vastavalt direktiivi artiklile 3 ette näeb, siis on see kuupäev, mil isa varjupaigataotluse esitas, selle taotluse üle otsustamisel asjakohane kuupäev tuvastamaks, kas rahvusvahelise kaitse saaja on direktiivi 2011/95 artikli 2 punkti j kolmanda taande mõttes „alaealine“.

43 Pereliikme õigusele nendele hüvedele, sealhulgas vajaduse korral ka varjupaigaõiguse saamisele, kui see on riigisisese õigusega ette nähtud, peab asjaomane vanem seega tuginema siis, kui tema laps, kes on rahvusvahelise kaitse saaja, on veel alaealine. Lisaks tuleneb direktiivi 2011/95 artikli 2 punkti j kolmanda taande sõnastusest, et perekond peab olema juba päritoluriigis olemas olnud ja et asjaomased pereliikmed peavad seoses rahvusvahelise kaitse taotlusega viibima samas liikmesriigis enne kaitse saaja täisealiseks saamist, mis tähendab ka seda, et see kaitse saaja taotles kaitset enne täisealiseks saamist.

44 Niisugune tõlgendus on kooskõlas nii direktiivi 2011/95 eesmärkidega kui ka liidu õiguskorras kaitstud põhiõigustega, mis, nagu on märgitud käesoleva kohtuotsuse punktides 36–38, eeldavad erilise tähelepanu pööramist lapse parimatele huvidele, mis on liikmesriikide esmane kohus ja mille hindamisel tuleb nõuetekohaselt arvesse võtta eelkõige perekonna ühtsuse põhimõtet, alaealise heaolu ja sotsiaalset arengut.

45 Juhul kui määrav on kõnealuse vanema esitatud taotluse kuupäev, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas nimetatud kuupäevaks tuleb pidada seda, mil vanem esimest korda mitteametlikult varjupaika taotles ja pädev asutus sellest teada sai, või seda, mil vanem esitas ametlikult varjupaigataotluse.

46 Käesoleval juhul nähtub Euroopa Kohtu käsutuses olevast toimikust, et kohaldatav Saksa õigus teeb vahet mitteametlikul varjupaigataotlemisel vastavalt AsylG § 13 lõikele 1 ja ametlike varjupaigataotluste esitamisel vastavalt AsylG § 14 lõikele 1. See vahetegu peegeldab direktiivi 2013/32 artikli 6 lõikes 2 osutatud erinevust ühelt poolt rahvusvahelise kaitse taotluse esitamise ja teiselt poolt ametlikult esitamise vahel.

47 Sellega seoses tuleb täpsustada, et nagu nähtub eelotsusetaotluse esitanud kohtu selgitustest, ei eelda mitteametlik varjupaigataotlemine AsylG § 13 lõike 1 tähenduses kindlat vormi ja sõltub peamiselt rahvusvahelise kaitse taotlejaga seotud asjaoludest, kuid ametliku varjupaigataotluse esitamiseks AsylG § 14 lõike 1 tähenduses on pädev asutus näinud ette teatud vorminõuded.

48 Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 76 märkis, on Euroopa Kohus leidnud, et kolmanda riigi kodanik saab direktiivi 2013/32 artikli 2 punkti c tähenduses rahvusvahelise kaitse taotleja staatuse taotluse „esitamise“ hetkest. Kui selle direktiivi artikli 6 lõike 1 esimese ja teise lõigu kohaselt peab asjaomane liikmesriik rahvusvahelise kaitse taotluse registreerima ja põhimõtteliselt tuleb rahvusvahelise kaitse taotlejal direktiivi artikli 6 lõigete 3 ja 4 kohaselt täita taotluse ametlikult esitamiseks vastav vorm, siis rahvusvahelise taotluse „esitamise“ toiming ei nõua aga mingeid selliseid haldusformaalsusi, mida tuleb täita taotluse „[ametlikult] esitamisel“ (25. juuni 2020. aasta kohtuotsus Ministerio Fiscal (asutus, kes tõenäoliselt võib saada rahvusvahelise kaitse taotluse), C-36/20 PPU, EU:C:2020:495, punktid 92 ja 93).

49 Seetõttu ei tohi rahvusvahelise kaitse taotleja staatuse andmine esiteks sõltuda taotluse ametlikult esitamisest ega selle registreerimisest ning teiseks piisab sellest, kui kolmanda riigi kodanik avaldab rahvusvahelise kaitse taotlemise soovi direktiivi 2013/32 artikli 6 lõike 1 teise lõigu tähenduses „muule asutusele“, et anda talle rahvusvahelise kaitse taotleja staatus, ja seega hakkab kulgema kuue tööpäeva pikkune tähtaeg, mille jooksul liikmesriik peab taotluse registreerima (25. juuni 2020. aasta kohtuotsus Ministerio Fiscal (asutus, kes tõenäoliselt võib saada rahvusvahelise kaitse taotluse), C-36/20 PPU, EU:C:2020:495, punkt 94).

50 Käesoleval juhul nähtub eelotsusetaotlusest, et rahvusvahelist kaitset taotlev vanem saabus Saksamaale 2016. aasta jaanuaris. Järgmisel kuul taotles ta varjupaika ja 21. aprillil 2016 esitas ta ametliku varjupaigataotluse AsylG § 14 lõike 1 tähenduses. Saksamaa Liitvabariigi rände- ja pagulasamet jättis põhikohtuasja kaebaja varjupaigataotluse rahuldamata, sest tema poeg oli 20. aprillil 2016 täisealiseks saanud.

51 Neil asjaoludel tuleb asuda seisukohale, et juhul kui varjupaigataotleja esitas oma mitteametliku taotluse siis, kui tema poeg oli direktiivi 2011/95 artikli 2 punkti k mõttes veel alaealine, tuleb niisugust taotlejat põhimõtteliselt pidada sel kuupäeval täiendava kaitse saanud isiku pereliikmeks nimetatud sätte tähenduses.

52 Eeltoodud kaalutlustest lähtuvalt tuleb esimesele ja teisele küsimusele vastata, et direktiivi 2011/95 artikli 2 punkti j kolmandat taanet tuleb tõlgendada nii, et kui varjupaigataotleja, kes on saabunud vastuvõtvasse liikmesriiki, kus on tema alaealine laps, kes ei ole abielus, soovib selle lapse täiendava kaitse seisundist tulenevalt saada varjupaigaõigust riigisisese õiguse alusel, mis annab direktiivi 2011/95 artikli 2 punkti j kolmanda taande kohaldamisalasse kuuluvatele isikutele niisuguse õiguse, siis on asjakohane kuupäev tuvastamaks, kas rahvusvahelise kaitse saaja on selle sätte mõttes „alaealine“, et otsustada selle varjupaigataotleja esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse üle, see kuupäev, mil viimane esitas, isegi kui ta tegi seda mitteametlikult, oma varjupaigataotluse.

Kolmas küsimus

53 Kolmanda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 2011/95 artikli 2 punkti j kolmandat taanet koostoimes sama direktiivi artikli 23 lõikega 2 ja harta artikliga 7 tuleb tõlgendada nii, et mõiste „pereliige“ ei nõua rahvusvahelise kaitse saaja vanema ja tema lapse perekonnaelu tegelikku jätkumist. Kohus soovib teada ka seda, kas vanemat tuleb pidada „pereliikmeks“, kui asjaomasesse liikmesriiki saabumise eesmärk ei olnud kõnealuse lapse eest direktiivi 2011/95/EL artikli 2 punkti j kolmanda taande tähenduses tegeliku vanemliku vastutuse võtmine.

54 Sellele küsimusele vastamiseks tuleb meenutada, et mis puutub rahvusvahelise kaitse saanud lapse isasse, siis seab direktiivi 2011/95 artikli 2 punkti j kolmas taane „pereliikme“ mõiste sõltuvusse vaid kolmest selles sättes sisalduvast tingimusest, nimelt et perekond oli juba päritoluriigis olemas, et kaitse saaja pereliikmed viibivad samas liikmesriigis seoses rahvusvahelise kaitse taotlusega ning et rahvusvahelise kaitse saaja on alaealine ega ole abielus. Perekonnaelu tegelik jätkumine vastuvõtvas liikmesriigis nende tingimuste hulka aga ei kuulu.

55 Ka selle direktiivi artikkel 23 ei viita perekonnaelu tegelikule jätkumisele. Direktiivi artikli 23 lõige 1 sätestab, et liikmesriigid tagavad võimaluse perekonna ühtsuse säilitamiseks ning direktiivi artikli 23 lõige 2 täpsustab, et liikmesriigid peavad tagama, et rahvusvahelise kaitse saaja pereliikmetel oleks põhimõtteliselt õigus nõuda sama direktiivi artiklites 24–35 osutatud hüvesid.

56 Samuti on harta artiklis 7 ette nähtud ainult igaühe õigus perekonnaelu austamisele ja kehtestatud ei ole ühtki erinõuet selle õiguse kasutamise viisi ega kõnealuste peresuhete intensiivsuse kohta, just nagu ka direktiivi 2011/95 artikli 2 punkti j kolmandas taandes ja artiklis 23.

57 Neil asjaoludel ei saa asuda seisukohale, et mõiste „pereliige“ direktiivi 2011/95 artikli 2 punkti j kolmanda taande tähenduses sõltub sellest, kas perekonnaelu rahvusvahelise kaitse saaja ja tema vanema vahel, kes soovib saada täiendavat kaitset tulenevalt oma lapse täiendava kaitse seisundist, tegelikult jätkub.

58 Teisisõnu ei ole perekonnaelu tegelik jätkumine täiendava kaitse saanud isiku pereliikmetele ette nähtud hüvede saamise tingimuseks. Seega jätavad direktiivi 2011/95 ja harta asjakohased sätted, mis kaitsevad õigust perekonnaelule ja soodustavad selle säilitamist, põhimõtteliselt selle õiguse omajate endi otsustada, mil viisil nad oma perekonnaelu elada soovivad, ega kehtesta eelkõige ühtki nõuet nende peresuhte intensiivsusele.

59 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvesse võttes tuleb kolmandale küsimusele vastata, et direktiivi 2011/95 artikli 2 punkti j kolmandat taanet koostoimes artikli 23 lõikega 2 ja harta artikliga 7 tuleb tõlgendada nii, et mõiste „pereliige“ ei nõua rahvusvahelise kaitse saaja vanema ja tema lapse perekonnaelu tegelikku jätkumist.

Neljas küsimus

60 Neljanda küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas direktiivi 2011/95 artikli 2 punkti j tuleb tõlgendada nii, et vanema staatus pereliikmena selle sätte tähenduses lõpeb, kui täiendava kaitse saanud laps saab täisealiseks, mistõttu lõpeb selle lapse suhtes vanemlik vastutus. Kui vastus sellele küsimusele on eitav, küsib eelotsusetaotluse esitanud

kohus lisaks, kas selle vanema pereliikme staatus ja sellega seotud õigused säilivad määramata aja jooksul pärast seda kuupäeva, mil laps saab täisealiseks, või kas need õigused lõpevad teatud ajahetkel või tingimustel.

61 Sellele küsimusele vastamiseks tuleb märkida, et vastavalt direktiivi 2011/95 artikli 2 punkti j kolmandale taandele koostoimes sama direktiivi artikli 23 lõikega 2 ei tule kaitse saaja isa, ema või mõnd teist tema eest asjaomase liikmesriigi õiguse või tava alusel vastutavat täisealist isikut pidada piiramata aja jooksul pereliikmeks artikli 2 punkti j tähenduses ja seega võimaldada talle direktiivi 2011/95 artiklites 24–35 osutatud hüvesid, eelkõige elamisluba, juurdepääsu tööturule ja majutusvõimalustele.

62 Lisaks on direktiivi 2011/95 artikli 24 lõikes 2 sätestatud, et liikmesriigid annavad täiendava kaitse seisundi saajatele ja nende pereliikmetele niipea kui võimalik pärast rahvusvahelise kaitse andmist välja uuendatava elamisloa, mis peab kehtima vähemalt ühe aasta ning uuendamise korral vähemalt kaks aastat, kui seda ei välista riigi julgeoleku või avaliku korraga seotud kaalukad põhjused.

63 Samas tuleb aga tõdeda, et nende sätete kohaselt on vanemale kui täiendava kaitse saanud isiku „pereliikmele“ direktiivi 2011/95 artikli 2 punkti j tähenduses rahvusvahelise kaitse andmine tema lapse täiendava kaitse seisundist tuletatud õigus, mille eesmärk on asjaomaste isikute perekonna ühtsuse säilitamine. Neil asjaoludel ei saa sellisele vanemale antud kaitse mingil juhul ainuüksi seetõttu, et täiendava kaitse saanud laps saab täisealiseks, kohe lõppeda, või igal juhul ei tohi see automaatselt viia asjaomaselt vanemalt kindlaksmääratud ajavahemikul veel kehtiva elamisloa äravõtmiseni.

64 Nimelt peab täiendava kaitse saanud isiku „pereliikmetele“, kes täitsid teataval ajahetkel selle määratluse tingimused, säilima direktiivi artiklites 24–35 ette nähtud subjektiivne õigus ka pärast kaitse saaja täisealiseks saamist, kuni kehtib neile direktiivi artikli 24 alusel antud elamisluba.

65 Sellega seoses, nagu märgib ka komisjon, võivad liikmesriigid elamisloa kestuse kindlaksmääramise hetkel arvesse võtta asjaolu, et rahvusvahelise kaitse saaja saab täisealiseks pärast oma pereliikmete subjektiivse õiguse tekkimist. Direktiivi 2011/95 artikli 24 lõike 2 sõnastus ei välista nimelt vahetegemist selle kaitse saaja elamisloa kehtivusaja ja tema pereliikmete elamisloa kehtivusaja vahel. Viimaste elamisluba peab siiski kehtima vähemalt ühe aasta.

66 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvesse võttes tuleb neljandale küsimusele vastata, et direktiivi 2011/95 artikli 2 punkti j kolmandat taanet koostoimes sama direktiivi artikli 23 lõikega 2 tuleb tõlgendada nii, et pärast täiendava kaitse saaja täisealiseks saamist säilivad kaitse saaja pereliikmetele nende lapsele antud täiendava kaitse seisundist tulenevad õigused, eelkõige artiklites 24–35 osutatud hüved, sama direktiivi artikli 24 lõike 2 kohaselt neile antud elamisloa kehtivusaja jooksul.

Kohtukulud

67 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

1. **Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiivi 2011/95/EL, mis käsitleb nõudeid, millele kolmandate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud peavad vastama, et kvalifitseeruda rahvusvahelise kaitse saajaks, ning nõudeid pagulaste või täiendava kaitse saamise kriteeriumidele vastavate isikute ühetaolisele seisundile ja antava kaitse sisule, artikli 2 punkti j kolmandat taanet tuleb tõlgendada nii, et kui varjupaigataotleja, kes on saabunud vastuvõtvasse liikmesriiki, kus on tema alaealine laps, kes ei ole abielus, soovib selle lapse täiendava kaitse seisundist tulenevalt saada varjupaigaõigust riigisisese õiguse alusel, mis annab direktiivi 2011/95 artikli 2 punkti j kolmanda taande kohaldamisalasse kuuluvatele isikutele niisuguse õiguse, siis on asjakohane kuupäev tuvastamaks, kas rahvusvahelise kaitse saaja on selle sätte mõttes „alaealine“, et otsustada selle varjupaigataotleja esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse üle, see kuupäev, mil viimane esitas, isegi kui ta tegi seda mitteametlikult, oma varjupaigataotluse.**

2. **Direktiivi 2011/95 artikli 2 punkti j kolmandat taanet koostoimes artikli 23 lõikega 2 ja harta artikliga 7 tuleb tõlgendada nii, et mõiste „pereliige“ ei nõua rahvusvahelise kaitse saaja vanema ja tema lapse perekonnaelu tegelikku jätkumist.**

3. **Direktiivi 2011/95 artikli 2 punkti j kolmandat taanet koostoimes sama direktiivi artikli 23 lõikega 2 tuleb tõlgendada nii, et pärast täiendava kaitse saaja täisealiseks saamist säilivad kaitse saaja pereliikmetele nende lapsele antud täiendava kaitse seisundist tulenevad õigused, eelkõige artiklites 24–35 osutatud hüved, sama direktiivi artikli 24 lõike 2 kohaselt neile antud elamisloa kehtivusaja jooksul.**

Allkirjad